

КОНСТАНТИН КОНСТАНТИНОВ
ЧОВЕШКА ДУША
РАЗКАЗ НА АДВОКАТА Х.

chitanka.info

То беше в онова време, когато още съществуваше институтът на съдебните заседатели. Бях назначен веднъж служебен защитник на един селянин от нашия край. Делото беше тежко, калпаво дело — опит за убийство и грабеж заедно. Обвиняемият, известен хаирсъзин, крадец, побойник, да те пази бог! Висок един, мършав, малко изкривен мъжага, с дълги лопатести ръце, кривоглед... Спипал той една нощ игумена на близкото манастирче в килията му и до зори го мъчил да изкаже де крие парите си. Онзи си загубил ума от страх, от болка, ама нищичко, не издал. И той не беше стока, което си е право! Един дребен като буболечка старик, намръщен, свадлив, лют — съща оса! А пък алчен и скъперник — за приказ! Както и да е, моят „клиент“ навярно здравата го е бил наредил. В дознанието и следствието калугерът се оплакваше, че му скубал космите на брадата един по един, мушкал го с шило в дебелините и прочее... Чак призори, когато се разтропал магерът, оставил го, без да може да вземе нито една пара.

Работата, както ми изглеждаше, беше лоша. Приказвах с подсъдимия — отрича всичко. „Нито — казва — съм смятал да го убивам, нито да го грабя. Работил бях — казва — на манастирското лозе и не ми плати. Изигра ме. Отидох да си искам парите. Скарахме се... ех, побутахме се малко — и това беше...“

А игуменът имаше медицинско свидетелство, експертиза, магерът видял онзи като изскача от килията — с една дума, доказателства — доволно! А пък и репутацията на моя — като пискюл отгоре на всичко! Нейсе. Дойде денят на заседанието. И — тук сега стана нещо чудно. Калугерът, кой знае от що, уплаши ли се, че онзи кога да е, като излезе от затвора, пак ще му отмъсти, съвестта ли го загриза, кой знае, не можах да разбера защо, но съвсем смекчи показанията си. А пък той беше най-важният, потърпевшият свидетел! Ех, аз казах там каквото можах и съдебните заседатели, по оная, понякога съвсем чудновата логика, характерна за тия „народни съдии“, го признаха за виновен в нанасяне само на лека телесна повреда!... Осъдиха го на не помня вече колко месеца — затвор, зачетоха му предварителния и го пуснаха.

Мина се доста време, аз даже го бях забравил. Един ден, гледам, в прозореца на писалището ми наднича някой. Взрях се и познах моя хубостник от онова дело. След минута влиза вътре, постегнат, ухилен и

носи един голям, охранен бял гъсок. Приблѝжи, здрависа се свойски, сложи гъсока на земята, седна, отвори кутия с цигари.

— Ще извиняваш — казва, — господин Х., че тогаз не можех нищо да ти дам...

Аз понечих да го пресека.

— Знам, знам, че бях по бедност, ама аз съм ти много благодарен и — човещина нали е. Само че тогава, знаеш, такава беше положението... А пък сега — на, донесох ти ей това гъсе, да изпиеш едно кило вино за твое и мое здраве!...

— Е — рекох, — благодаря ти, Станьо! Пак добре, че не си забравил!...

Казах на момчето да поръча две кафета, поприказвахме си за туй-онуй. По едно време го закачих:

— Ами я сега кажи ми правичката — то делото вече мина, тая работа е стара, — кажи ми, кое беше истината тогава, а?

Той бутна калпака над кривото си око, погледна бавно някъде навън, помълча и лукаво отвърна:

— А бе, господин Х., остави ти кое е било истината... Тя, истината, санким и господ я не знай!...

Пак замълча, заклати глава подхилнат, наведе се към мене и снишено добави:

— Ама корав кешишин, брей!... Гъбав е, гъбав, ти казвам, с алтъни! Какво не го тимарих цяла ноц — като се заблеци, като стисна зъби, — онемя! Ако не беше притропал онзи, магерът, както ми беше притъмняло от гняв, щях да му извия пилешкото вратле!... — Махна с ръка и довърши: — Е! Имал още дни, то се види!...

Изпихме кафето, той стана, подаде пак дългата си напукана лапа и тръгна. Станах и аз да го изпратя и като сапикасах оставения гъсок, сетих се:

— А бе, Станьо, и тъй си сторил труд да идваш, я го занеси в къщи, че го заколи!...

Човекът се спря на вратата, лицето му изведнъж се промени, стана, знаете ли, такава едно жално, умолително... досъщ друго лице! Той сложи ръка на гърдите си, преглътна, погледна към животното, после дигна очи към мене и тихо рече:

— Недей, господин Х.! Не мога!... От мъничко съм го отгледал — не ми дава сърце с моята ръка да го заколя... Вярвай, не мога!...

Обърна се като ужилен, замахна с ръце и бързо излезе.

1939

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.